

دانشگاه پیام نور

گروه فیزیک

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته فیزیک حالت جامد

عنوان پایان نامه

بررسی خواص نوری- مغناطیسی لایه های نازک اکسیدهای دوتایی
منگنز- کبالت

استاد راهنما

دکتر ابراهیم عطاران کاخکی

استاد مشاور

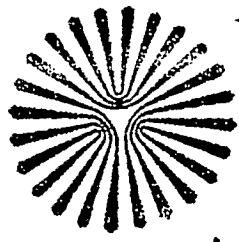
دکتر جمیل آریایی

نگارش

مهردادی عادلی فرد

شهریور ۱۳۸۶

۹۱۳۳۹

دانشگاه پیام نور

تاریخ: ۴ مرداد ۸۷
شماره: ۸۱۵/۱۹۳۸۸
پیوست:

بسم الله تعالى

تصویب نامه پاییان نامه

پایان نامه تحت عنوان: بررسی خواص نوری عفنانی لایکی نازک متنفس و کیالی
که توسط علیرضا عالمی فرد تهیه و به هیئت داوران ارائه گردیده است مورد تائید می باشد.
تاریخ دفاع: ۲۵/۰۶/۹۶ نمره ۱۹/۸ نوزدهم درجه ارزشیابی: کامل
اعضای هیئت داوران:

نام و نام خانوادگی

هیئت داوران

امضاء

مرتبه علمی

اسرار

استاد راهنمای

علیرضا عالمی

استاد راهنمای همکار

اسرار

استاد مشاور

علی اربابی

الثیر

استاد ممتحن

لرماهر و همایی

الثیر

لرستانی

سید جعفر

۱- انتسابات

۲- تصدیقات تکمیلی

۳- پروفوند دانشجو

۴- دانشجو

با عنایت پروردگار، مدت‌ها تلاش و بهره‌گیری از محضر استادان گرانقدر که همواره راهنمای من در عرصه علم و ادب بودند این کار به پایان رسید و امروز بر خویش فرض می‌دانم که سپاس‌گذار زحمات بزرگوارانی باشم که بی‌هیچ تردیدی روش کننده این راه بودند.

در ابتدا خودرا مرهون محبت و راهنمائی بی دریغ جناب آقای دکتر عطاران می‌دانم که در این مدت همواره مشوق بند بودند و با فرصت‌هایی که در اختیار من قرار دادند، مراتب پیشبرد کار را مهیا نمودند، جا دارد مراتب قدرشناسی و سپاس خود را به محضر این استاد عزیز نثار نمایم.

همچنین از استادان ارجمند جناب آقای دکتر آریایی، مشاور این پایان نامه و جناب آقای دکتر شاه طهماسبی، استاد محترم گروه فیزیک دانشگاه فردوسی مشهد که بمن منت نهادند و با شرکت در جلسه دفاعیه ایرادات کار را در نهایت دقت و ظرافت بررسی و گوشزد نمودند و مرا در رفع این اشکالات یاری فرمودند، بی‌نهایت سپاس‌گزارم.

در خاتمه از جناب آقای محققی که در طول این دوره، همواره لطف ایشان شامل حال من بود، بسیار مشکرم. بار دیگر درود و سپاس خود را به محضر همه استادان محترم تقدیم نموده و از خداوند منان برای همه آن‌ها عزیزان آرزوی سلامتی و توفیق خدمت آرزومندم.

با سپاس فراوان

مهدی عادلی فرد شهریور ۱۳۸۶

فهرست مطالب

صفحه

عنوانین

۱	.....	۱ مقدمه ای بر آثار نوری - مغناطیسی مواد
۲		۱-۱ پیشگفتار
۴		۲-۱ آثار نوری - مغناطیسی مواد
۴		۱-۲-۱ اثر فارادی
۶		۲-۲-۱ اثر کر
۷		۳-۲-۱ اثرهای کرو فارادی در مواد غیر فرو مغناطیس
۷		۳-۱ کاربردهای اثر نوری - مغناطیسی
۷		۱-۳-۱ مجزا کننده اپتیکی
۸		۲-۳-۱ ذخیره سازی نوری - مغناطیسی
۸		۳-۳-۱ آشکارسازی مغناطش در اشیاء بسیار کوچک و رسم حلقه پسمند
۹		۱-۴ حالات مختلف قطبش و تابش
۹		۱-۴-۱ حالت قطبی
۱۰		۱-۴-۲ حالت طولی
۱۰		۱-۴-۳ حالت عرضی
۱۱		۱-۵ تاریخچه تحقیقات
۱۲		۱-۶ منابع
۱۳	.....	۲ مبانی نظری رفتار نوری - مغناطیسی
۱۴		۱-۲ پیشگفتار
۱۶		۲-۲ نظریه کلاسیک رفتار نوری - مغناطیسی
۱۸		۲-۳ نظریه کواتومی رفتار نوری - مغناطیسی
۲۸		۲-۴ منابع
۲۹	.....	۳ اثرات فیزیکی مربوط به ذخیره سازی نوری مغناطیسی اطلاعات
۳۰		۱-۳ نور قطبیده
۳۲		۱-۱-۳ اثر کر قطبی
۳۴		۲-۱-۳ مغناطش دایروی دو شکستی
۳۶		۲-۳ دسته بنده مواد مغناطیسی

۳۸	۱-۲-۳ مواد فرو مغناطیس
۳۹	۱-۲-۳-۱ مغناطش خودبه خودی و مغناطش در میدان
۴۴	۱-۲-۳-۲ حساسیت مغناطش به دما
۴۰	۱-۲-۳-۳ مغناطش اشباع
۴۵	۱-۲-۳-۴ منحنی پسماند
۴۶	۲-۲-۳ مواد آنتی فرو مغناطیس
۴۷	۳-۳ ناهمسانگردی مغناطیسی
۴۸	۱-۳-۳ ناهمسانگردی بلوری
۴۹	۲-۳-۳ ناهمسانگردی تنشی
۵۰	۴-۳ قانون مالوس
۵۱	۵-۳ منابع
۵۲	۴ لایه های نازک
۵۳	۴-۱ پیشگفتار
۵۴	۴-۲ روش های مختلف تهیه لایه های نازک مغناطیسی
۵۵	۴-۳-۴ اکسید های نوع اسپینل فلزی
۵۵	۴-۳-۴-۱ اکسید کبالت
۵۷	۴-۳-۴-۲ لایه های نازک ($Mn_xCo_{2-x}O_4$, $0 \leq x \leq 1$)
۵۹	۴-۴ روش اسپری پایرولیزیز
۵۹	۴-۵ مکانیسم تشکیل لایه نازک به روش اسپری پایرولیزیز
۶۰	۴-۶ تهیه و ساخت لایه های نازک منگنز و کبالت
۶۲	۴-۶-۱ لایه نازک خالص اکسید کبالت
۶۳	۴-۶-۲ لایه نازک خالص اکسید منگنز
۶۴	۴-۶-۳ دو لایه ای اکسید کبالت / اکسید منگنز
۶۵	۴-۶-۴ دو لایه ای اکسید منگنز / اکسید کبالت
۶۶	۴-۶-۵ لایه های ترکیبی منگنز و کبالت
۶۸	۷-۴ منابع
۷۰	۵ روش های اندازه گیری
۷۱	۵-۱ سامانه اندازه گیری اثر کروفارادی
۷۲	۵-۱-۱ معرفی و کاربرد هر یک از اجزاء سامانه

۷۲	۱-۱-۱-۵ لیزر هلیم- نئون
۷۲	۲-۱-۱-۵ فتوسل مبنا
۷۴	۳-۱-۱-۵ تیغه شیشه ای
۷۴	۴-۱-۱-۵ قطبشگرها
۷۴	۵-۱-۱-۵ تقویت کننده
۷۵	۶-۱-۱-۵ I/O کارت
۷۶	۷-۱-۱-۵ مقاومت های سری شده با آهن ریای الکتریکی
۷۷	۲-۱-۵ شرح آزمایش
۷۹	۲-۵ اندازه گیری های اپتیکی برای تعیین ضریب شکست و ضخامت لایه های نازک یکنواخت با روش سان پل
۸۲	۳-۵ اندازه گیری گاف انرژی لایه های نازک منگنزو کبالت
۸۴	۴-۵ منابع
۸۵	۶ بحث و نتیجه گیری
۸۶	۱-۶ مطالعه اثر فارادی در لایه های منگنزو کبالت
۸۶	۱-۱-۶ اندازه گیری ورسم نمودارها
۸۹	۲-۶ مطالعه اثر کر در لایه های نازک منگنزو کبالت
۸۹	۱-۲-۶ اندازه گیری ورسم نمودارها
۹۲	۳-۶ مطالعه خواص اپتیکی
۹۲	۱-۳-۶ اندازه گیری ضریب شکست و ضخامت لایه ها
۹۳	۲-۳-۶ تعیین گاف انرژی
۹۳	۲-۳-۶ -الف لایه اکسید کبالت
۹۴	۲-۳-۶ -ب لایه $Mn_{0.25}Co_{0.75}O_4$
۹۶	۲-۳-۶ -ج لایه $Mn_{0.25}Co_{0.75}O_4$
۹۷	۲-۳-۶ -د دولایه ای Co_3O_4/MnO
۹۸	۲-۳-۶ -ه دولایه ای MnO/Co_3O_4
۹۹	۴-۶ جمع بندی از نتایج به دست آمده
۱۰۰	۵-۶ منابع
	پیوست الف
	پیوست ب

فصل اول

مکانیزم ای پر آثار نوری مغناطیسی مواد

۱-۱ پیشگفتار

۲-۱ آثار نوری - مغناطیسی مواد

۳-۱ کاربردهای اثر نوری - مغناطیسی

۴-۱ حالات مختلف قطبش و تابش

۵-۱ تاریخچه تحقیقات

۶-۱ منابع

۱-۱ پیشگفتار

پیشرفت و توسعه وسایل ذخیره سازی داده‌ها با ظرفیت ثبت زیاد، به صورت یک موضوع کلیدی در فن آوری محسوب می‌شود.

علاوه بر این ذخیره‌ی حجم عظیم اطلاعات و بازخوانی مجدد آنها امری است که مشکلات زیادی را ایجاد کرده‌است. کشف لیزر و ساخت رشته‌های باریک شیشه‌ای (فیبرنوری)، دریچه‌ای جدید را برای انتقال سریع داده‌ها گشوده است.

نشاندن اطلاعات دیجیتالی به صورت صفر و یک توسط باریکه‌ای از لیزر، اساس انتقال اطلاعات بوسیله‌ی لیزراست و برای این کار به ابزاری به نام مدوله‌ساز نیاز است که بتواند در سرعت‌های بالا و به شیوه‌ای نظام یافته، تغییری در موج ایجاد کند. این تغییر می‌تواند چرخش راستای قطبش نور لیزر باشد. به بیان ساده‌تر می‌توان یک راستای مشخص قطبیدگی را به عنوان صفر و راستای دیگر را به عنوان یک در نظر گرفت تا در آنسوی فیبر نوری بوسیله‌ی یک صفحه‌ی قطبشگر این صفر و یک ها از هم جدا شوند.

آنچه قبلاً مرسوم بوده، ثبت اطلاعات بر روی صفحات مغناطیسی از قبیل نوارها و دیسک‌ها به صورت ضبط طولی^۱ بوده است. در این روش بسیاری از مشکلات ذاتی از قبیل ناپایداری دمای تولید شده به وسیله هد مغناطیسی، چگالی ثبت را محدود می‌کند [۱].

یک روش برای افزایش چگالی ثبت، ضبط عمودی^۲ داده‌ها نسبت به ضبط طولی بر روی وسیله مورد نظر می‌باشد.

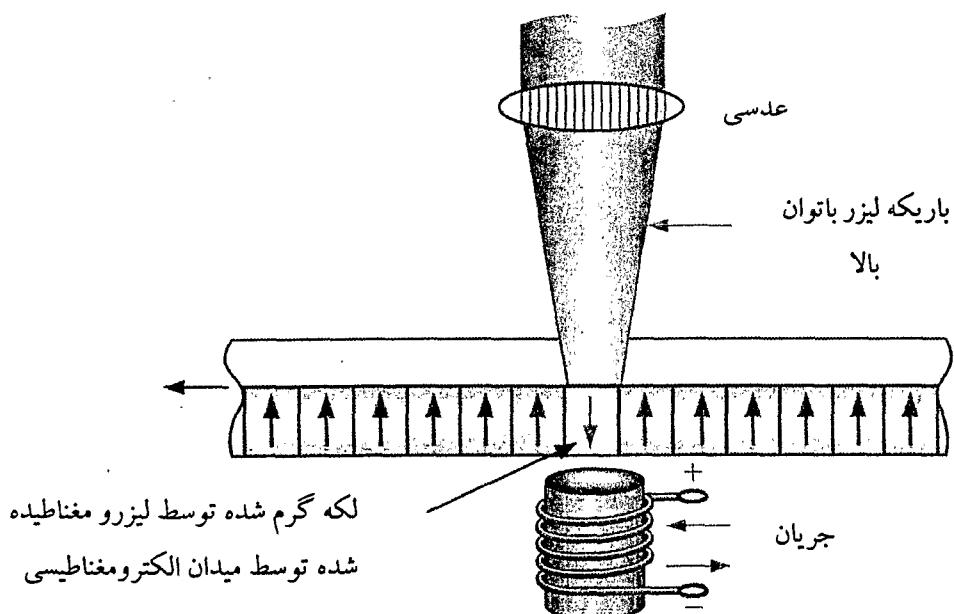
خصوصیت فیزیکی مربوطه موسوم به اثر ناهمسانگردی مغناطیسی عمودی^۳ (PMA) می‌باشد. طرحی از اصول مربوط به ثبت مغناطیسی-نوری عمودی^۴ در شکل ۱ آمده است.

برخلاف سیستم های ضبط مغناطیسی تجاری که برای خواندن داده، با ایجاد شار مغناطیسی متغیر روی سطح دیسک در هدهای مغناطیسی جریان هایی القا می کند، سیستم های نوری مغناطیسی (MO) از نورقطبیده برای خواندن داده از روی دیسک استفاده می کنند. در حضور یک میدان مغناطیسی روی سطح دیسک قطبش نور تغییر می کند. اگر باریکه ای از نورقطبیده روی سطح مغناطیسی بتابد، هنگام بازتاب، نوعاً کمتر از 50° ، تغییر در قطبش نور بازتابیده خواهیم داشت. اگر مغناطش معکوس شود، تغییر در قطبش (زاویه کر) نیز معکوس می شود. این چرخش در گرادیان قطبش، به حالت 90° مغناطش محیط بستگی دارد.

در فرایند نوشتاری^۱ از پرتو لیزر برای گرم کردن حوزه ثبت داده ها تا نزدیک دمای کوری استفاده می شود و برای انتخاب جهت تکانه مغناطیسی در حوزه ثبت، از یک میدان مغناطیسی همان طور که در

شکل ۱ (الف) آمده است استفاده می شود.

یک حوزه ثبت (بیت)^۲ ("۰") یا ("۱") به صورت تکانه مغناطیسی بالا (پایین) تعریف می شود.

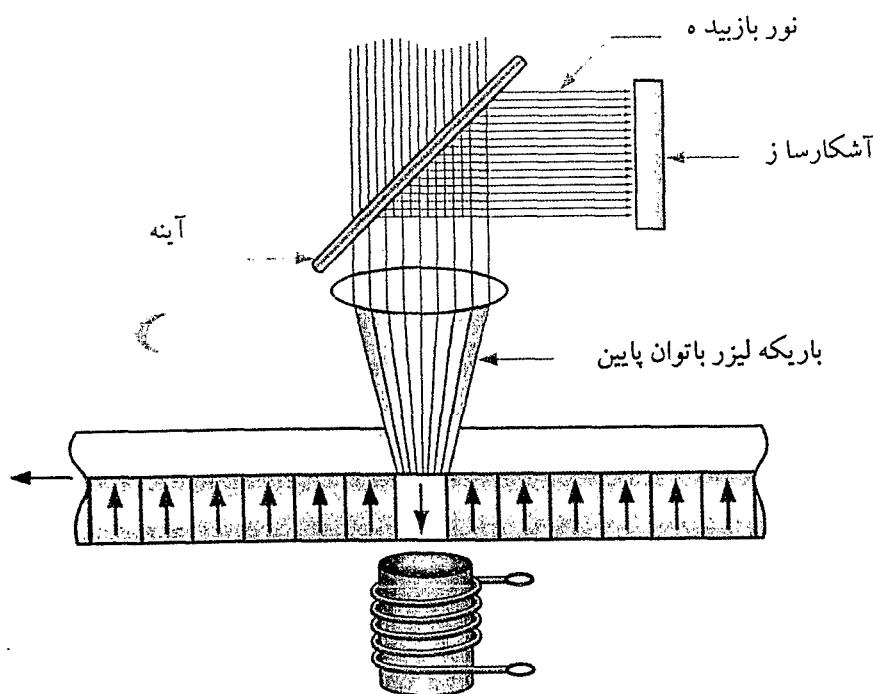
شکل ۱ (الف): طرحی فیزیکی از ثبت داده ها در حوزه مورد نظر

۱-Perpendicular magnetic anisotropy

۲- Perpendicular magneto-optical recording

۰-Writing

فرایند باز خوانی^۱ داده ها ، با استفاده از اثر نوری - مغناطیسی کر (PMOKE) صورت می گیرد. یک باریکه لیزر باتوان پایین از ذرات مغناطیسی باقطبیت معکوس شده بازتابیده می شود و قطبش این باریکه تغییر می کند. اگر جهت گیری ذرات معکوس نشود، قطبش باریکه بازتابیده بدون تغییر می ماند. (شکل ۱(ب))

شکل ۱(ب): نمایی از فرایند باز خوانی داده ها با استفاده از اثر مغناطیسی نوری کر

۲-۱ آثار نوری - مغناطیسی مواد ۲-۲-۱ اثر فارادی^۲

در سال ۱۸۴۵ مایکل فارادی کشف کرد که هر گاه نور قطبیده از یک قطعه شیشه که در یک میدان مغناطیسی موازی با آن جایگزیده شده عبور نماید، صفحه ارتعاش آن می چرخد. پس از کشف فارادی

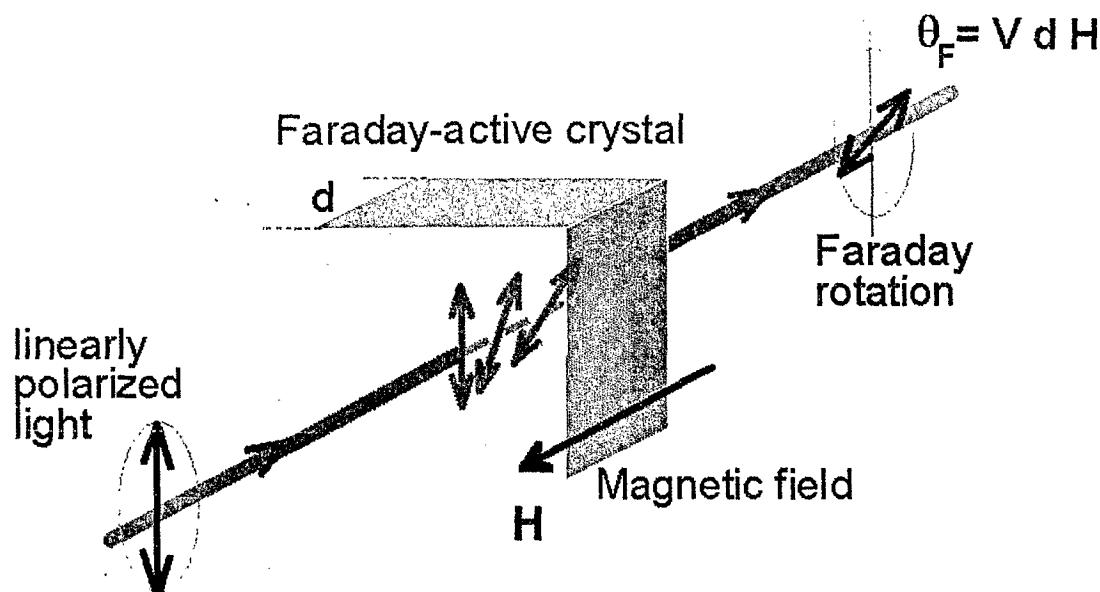
^۱-Reading
^۲-Faraday Effect

این پدیده در بسیاری از جامدات، مایعات و گازها مشاهده شده است. انجام آزمایشات نشان می دهد که میزان چرخش سطح قطبش نور متناسب است با شدت میدان مغناطیسی H و طول محیطی که نور طی می کند. این پدیده در شکل ۲ نشان داده شده است.

این چرخش با رابطه زیر نشان داده می شود:

$$\theta = VdH \quad (1)$$

که در آن H شدت میدان با واحد تسلیم d ضخامت با واحد متر، θ زاویه چرخش بر حسب دقیقه و V ثابت وردت که برای هر ماده متفاوت می باشد [۲].

شکل ۲: اثر فارادی در هنگام عبور نور از ماده مغناطیسی شده

برای اجسام فرومغناطیس اندازه θ زاویه چرخش فارادی از رابطه زیر بدست می آید:

$$\theta = K M t \quad (2)$$

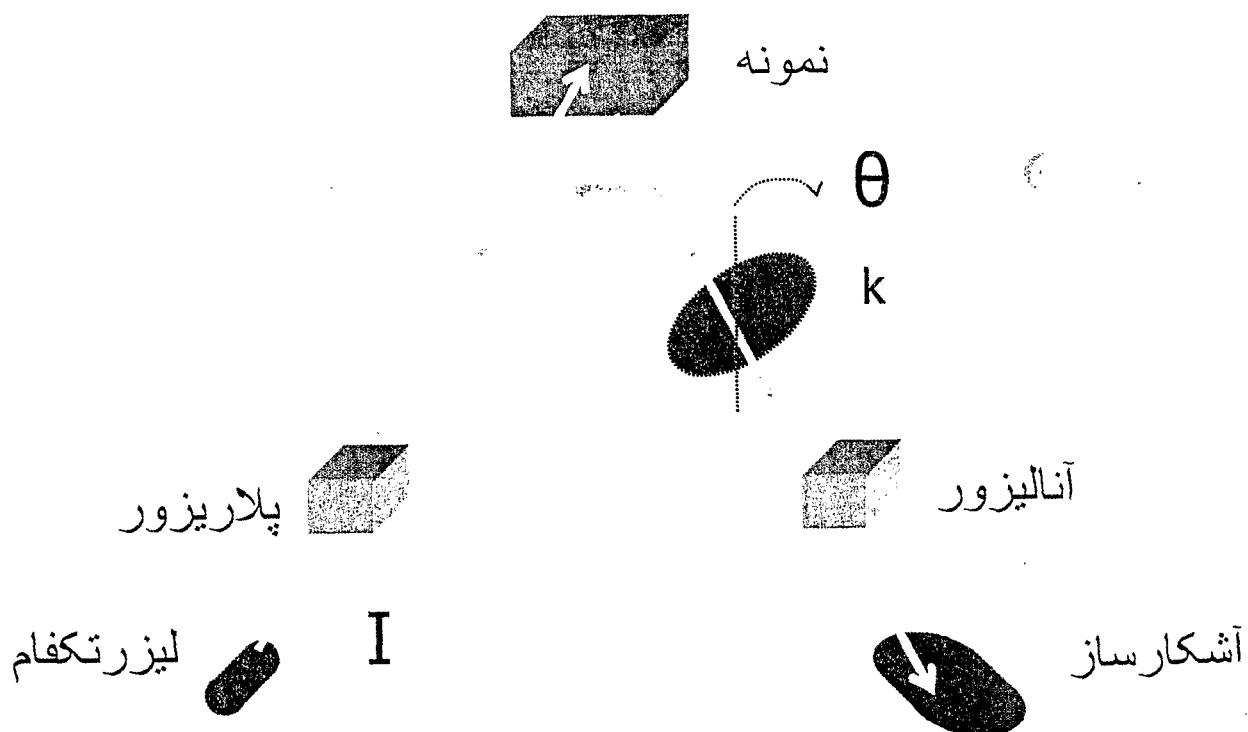
که در آن:

K ثابت کانت^۸ در حدود $350 \text{ degree}/(\text{gauss.cm})$ ، t طول محیط نوری و M مغناطش نمونه می باشد.

۸- Kundt constant

۲-۲-۱ اثر کر^۱

اثر کر پدیده‌ای است که در آن، راستای قطبیش نور قطبیده خطی منعکس شده از سطح مغناطیسی در حضور میدان مغناطیسی قوی تغییر می کند که نتیجه آن تبدیل نور قطبیده خطی به قطبیده بیضی است. نور قطبیده حاصل را می توان به دو مد قطبیده دایره‌ای راستگرد (RCP) و چپگرد (LCP) (تجزیه نمود. هر دو اثر کر و فارادی از تفاوت در دو ضریب شکست محیط برای دو مد (LCP) و (RCP) بر می خیزد. به عبارتی چون محیط دارای ضرایب شکست متفاوتی برای دو مد است، این امر سبب می شود که نور قطبیده خطی تبدیل به نور قطبیده بیضوی وار شود.

شکل ۳: تابش نور قطبیده خطی به سطح صیقلی، چرخش راستا و نوع قطبش پس از باز تابش

در سطح ماکروسکوپی، از طریق بررسی تانسور دی الکتریک تعیین یافته، برای یک فرود عمودی می توان نشان داد که زاویه محور اصلی به اندازه زیر می چرخد:

$$\theta_k \equiv \operatorname{Re} \left\{ \frac{n_+ - n_-}{1 - n_+ n_-} \right\} \quad \varepsilon \equiv n^2 \begin{bmatrix} \varepsilon_{XX} & \varepsilon_{XY} & 0 \\ -\varepsilon_{XY} & \varepsilon_{XX} & 0 \\ 0 & 0 & \varepsilon_{ZZ} \end{bmatrix} \quad (3)$$

۳-۲-۱ اثر های کروماتیک و فارادی در مواد غیر فرومغناطیس

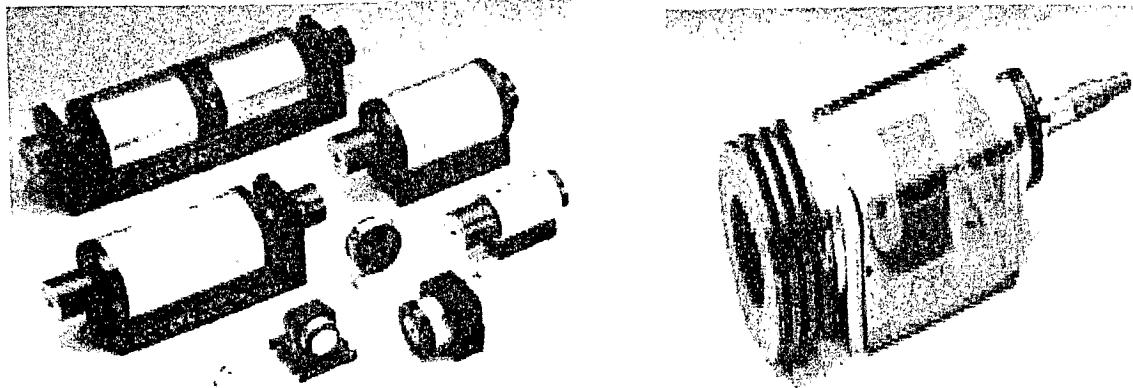
در مواد غیر فرمغناطیس نیز این اثر ها با مغناطیش خالص نمونه متناسب اند و نه با میدان مغناطیسی خارجی. اختلاف بین فرمغناطیس ها و غیر فرمغناطیس ها در مرتبه بزرگی اثرهاست. در نمونه کوارتز چرخش فارادی حدود 2° در هر سانتی متر در حضور میدان $B = 10^4 \text{ GS}$ می باشد. این در حالی است که در نمونه آهن حدود 38000° در هر سانتی متر، تحت شرایط یکسان می باشد [۳].

۳-۱ کاربردهای اثر مغناطیسی-نوری

۱-۳-۱ مجرا کننده اپتیکی

این ابزارهای اپتیکی از اثر فارادی می باشند. یک مجرا کننده اپتیکی به نور اجازه عبور در یک جهت می دهد، اما اجازه نمی دهد که در جهت مخالف حرکت کند. مواد MO به طور گسترده ای در مجرا کننده ها به کار می روند. در توان های بالا، فیدبک اپتیکی می تواند عملکرد یک سیستم لیزری را برهم بزنده بآسانی آسیب رساند. برای کاستن این فیدبک، یک مجرا کننده اپتیکی رامی توان به کاربرد (برپایه اثر فارادی).

نمونه هایی از مجرا کننده های اپتیکی در شکل ۴ نشان داده شده است.

شکل ۴: مجزا کننده های اپتیکی

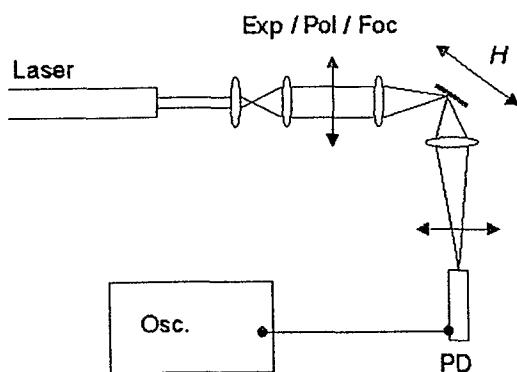
۲-۳-۱ ذخیره سازی نوری-مغناطیسی^{۱۱}

همه مواد مغناطیسی یک دمای مشخصه به نام دمای کوری دارند که بالای این دمابه علت بی نظمی کامل حوزه های مغناطیسی، مغناطش شان را ازدست می دهنند. بنابراین تمامی داده هایی که قبل از آنها ذخیره شده ازدست می دهنند. و ادارندهای مغناطیسی ماده، میزانی از مقاومت ماده دربرابر مغناطیده شدن توسط میدان مغناطیسی اعمالی می باشد. مهم است که بدانیم و ادارندهای مغناطیسی ضمن نزدیک شدن دما به نقطه کوری، کاهش می یابد و با افزایش بیشتر دما به صفر می رسد. برای مواد مغناطیسی جدیدی که در سیستم های MO به کار می روند، این دمای کوری از مرتبه 200°C می باشد. از آنجایی که این سیستم ها قابلیت چندبار پاک شدن دارند، مهم است که بدانیم تغییر در دمای ماده تنها روی مغناطش آن تأثیر می گذارد بدون اینکه ماده تخرب شود.

۲-۳-۲ آشکار سازی مغناطش در اشیاء بسیار کوچک و رسم حلقه پسمند

اثر مغناطیسی- نوری کر، چرخش صفحه قطبیش یک نور قطبیده خطی با بازتاب از یک سطح مغناطیسی می باشد. این اثر، ابزاری قدرتمند برای مطالعه دینامیک مغناطش در نمونه های کوچک می باشد.

در این طرح باریکه ای از یک لیزر He-Ne، ابتدا واگرashده و سپس روی یک لکه کوچک سطح نمونه، همگرامی شود. باریکه بازتابیده شده با یک فتودیود سریع آشکارسازی می شود. سپس درون یک اسیلوسکوپ دیجیتالی سریع خوانده می شود و در نهایت منحنی پسماند رسم می شود.

شکل ۵: نمایی از یک سیستم پسماند رسم کن

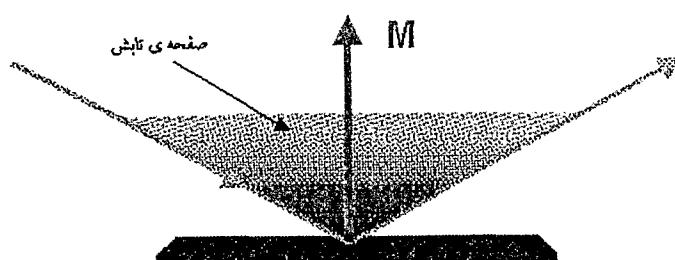
۱-۴ حالات مختلف قطبش و تابش

هر یک از دو پدیده را می توان در حالات مختلفی بررسی نمود که عبارتند از [۴] :

۱-۴-۱ حالت قطبی^{۱۲} : در این حالت میدان مغناطیسی خارجی، عمود بر لایه است.

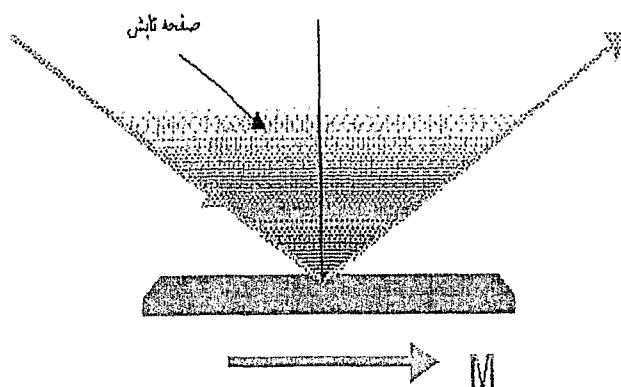
این حالت به شرط آن که نور نیز عمود بر لایه بتابد دارای بیشترین چرخش است (شکل ۶). بر روی

این حالت بیشترین کار تحقیقاتی انجام گرفته است و کاربرد عملی نیز یافته است.

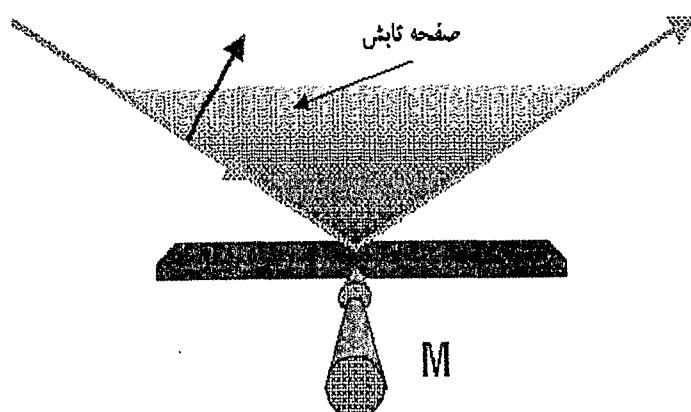
شکل ۶: حالت قطبی

۱-۴-۲- حالت طولی^{۱۳}: در این حالت نور بصورت مایل به سطح لایه می تابد، میدان مغناطیسی خارجی در امتداد صفحه تابش و بازتابش است (شکل ۷). در تابش عمودی چرخش مشاهده نمی شود.

شکل ۷: حالت طولی

۱-۴-۳- حالت عرضی^{۱۴}: در این حالت نیز نور بصورت مایل به سطح لایه می تابد، میدان مغناطیسی خارجی عمود بر صفحه تابش و بازتابش است (شکل ۸). در این حالت نیز چرخش برای تابش عمودی وجود ندارد.

شکل ۸: حالت عرضی

۱۳- Longitudinal case

۱۴- Transverse case

۱-۵ تاریخچه تحقیقات

در بیش از یک قرن گذشته، مواد بی شماری به خاطر دارا بودن پتانسیل تکنیکی و کاوش های علمی در خصوصیت شان، به صورت تک لایه، چند لایه ای های نازک بلوری و بی شکل جهت اندازه گیری های مغناطیسی و فراهم نمودن محیطی با چرخش زیاد تهیه شده اند.

یک دسته از این نمونه ها که توجه زیادی را به خود جلب نموده است، آلیاژ های بی شکل خاکهای نادر همراه با فلزات واسطه معروف به RE-TM هستند، عناصر سنگین مانند گادلیم (Gd) و تربیوم (Tb) دارای گشتاور مغناطیسی زیاد و دمای کوری کم هستند، با همراهی این عناصر با فلزاتی مانند آهن و کبالت، امکان دستیابی به گشتاور مغناطیسی زیاد در دمای اتاق وجود دارد.

حالت بلوری این مواد به علت داشتن جهت های ناهمسانگردی زیاد در هنگام استفاده، اختلال زیادی خواهد داشت.

به بیان دیگر صفر و یک ها در هنگام خواندن از هم تفکیک نشده یا بایکدیگر اشتباه می شوند. اما حالت بی شکل این مواد به شرط رسیدن به مغناطیش اشباع، چنین مشکلی ایجاد نمی کند. این ترکیبات در حال حاضر با داشتن چرخش چند درجه ای، به صورت تجاری برای ثبت و خواندن اطلاعات به روشن نوری - مغناطیسی کاربرد دارند.

ترکیبات مهم دیگری که از اهمیت و توجه خاصی برخوردارند، ترکیبات بر پایه منگنز می باشد. یکی از این ترکیبات Mn/Sb می باشد. در پروژه ای که در سال ۲۰۰۰ با همکاری دو دانشگاه چینی و ملی سنگاپور اجرا شد Mn/Sb بر روی زیر لایه‌ی یاقوت که دارای ساختار مشابه با ساختار Mn/Sb است، رشد داده شد. اندازه گیری ها نشاندهنده ی چرخش $0/5$ درجه در اثر کر بود [۵]. در تحقیقی که توسط رویندران، دلین، چیمز و جانسون در دانشگاه آپسالای سوئد انجام شده است، بر روی پایه‌ی Mn کار شده است. در این تحقیق اثر کر برای Mn/As و Mn/Sb و Mn/Bi و Mn/Sb مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در نمونه Mn/As کمترین چرخش دیده شده است. در Mn/Bi مقدار چرخش به ترتیب $1/1$ و $1/6$ درجه است [۶].

از دیگر ترکیبات مهم در این زمینه، ترکیبات منگنز و کبالت به صورت چند لایه ای و ترکیب با تناسب عنصری و فرمول شیمیایی خاص می باشد که مر بوط به کار می باشد.

۶-۱ منابع

- [۱]- J.Ferre."New Magneto Optical Recording Media".Laboratoire de Physique des solides,UMR CNRS ۸۵۰۲,Bat ۵۱۰.Universite Paris-sud,۹۱۴۰۵,Orsay,France.
- [۲]- Jason D. Darfus."The Faraday Effect" Physics Department, The College of Wooster, Wooster, Ohio ۴۴۶۹۱, may ۱۹۹۷.
- [۳]- Petros N. Argyres, " Theory of the Faraday and Kerr in Ferromagnetics" Department of Physics, University of California, Berkeley, ۱۹۷۸ .
- [۴]- Measurement of Magnetic Properties of Thin Films By Homan Bernard Yuen B. A. (University of California at Berkeley) ۲۰۰۰.
- [۵]- H. Meng, H. S. Lim, C. K. Ong, Y. P. Feng, Z. Yang. "Magnetic and Magneto-Optical Property of MnSbFilms Grown on Sapphire Substrate", ۲۰۰۰.
- [۶]- P.Ravindran, A. Delin, P. James, and B. Johansson, "Magnetic, optical, and magneto-optical properties of Mn_X(As, Sb, or Bi)from full-potential calculations", Uppsala University, Sweden, ۱۹۹۹.

فصل دوم

مبانی نظری

رفتار نوری - مغناطیسی

۱-۲ پیشگفتار

۲-۲ نظریه کلاسیک رفتار نوری - مغناطیسی

۳-۲ نظریه کوانتومی رفتار نوری - مغناطیسی

۴-۲ منابع

۱-۲ پیشگفتار

وقتی نور وارد محیط رسانا می شود، میدانهای الکتریکی و مغناطیسی نور بر الکترونها اثر می گذارند و الکtron نیز که خود تحت تأثیر پتانسیل هسته ها و شبکه قرار دارد می تواند بر نور تأثیر متقابل داشته باشد.

براساس قوانین ماکسول:

$$\text{rot } \vec{H} = \vec{D} + \vec{j}$$

$$\text{rot } \vec{E} = -\vec{B}$$

$$\text{div } \vec{B} = 0$$

$$\text{div } \vec{D} = \rho$$

که برای مواد رسانا، مقدار ρ ، برابر صفر است. مقادیر B, M, H, D, E طبق روابط زیر به یکدیگر مربوطند،

$$\vec{D} = \epsilon_0 \vec{E} + \vec{P}$$

$$\vec{B} = \mu_0 (\vec{H} + \vec{M})$$

که P قطبیدگی الکتریکی و M مغناطیدگی و D جابجایی الکتریکی است. برای میدانهای کوچک، H به طور خطی وابسته اند، که این وابستگی به صورت زیر است.